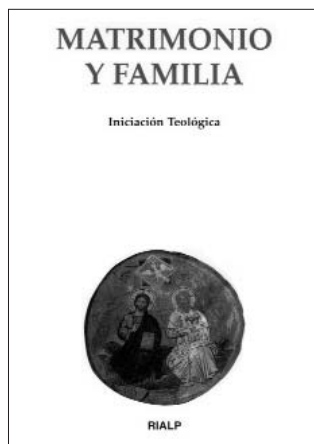

Matrimonio y Familia

Jorge Miras, Juan Ignacio Bañares

Ediciones Rialp
Madrid, 2007
203 pàg.

Recolzats en la Sagrada Escripura, els documents del Concili Vaticà II, més algunes encícliques de Joan Pau II, i els darrers escrits de Benet XVI, els autors Jorge Miras, professor de Dret Canònic i Degà de la Facultat de Teologia de la Universitat de Navarra, i J.I. Bañares, professor de Dret matrimonial a la mateixa Universitat, han elaborat aquest manual sobre el *Matrimonio y la Familia*, que s'afegeix a la prestigiosa col·lecció de la "Biblioteca de Iniciación Teológica". L'obra està dividida en 16 sessions, en les quals s'analitzen i es descriuen els trets més fonamentals d'aquesta secular institució.

En aquesta obra, els autors esmentats posen de manifest que els elements essencials del matrimoni no procedeixen de l'enginy humà, sinó de la naturalesa humana. No és, per tant, una institució artificial, producte de la cultura o de les lleis humanes, sinó que és una realitat

prèvia a qualsevol cultura o legislació. El matrimoni és l'aliança per la qual un baró i una dona en virtut del seu consentiment queden vinculats perpètuament i exclusivament en ordre als fins propis de la seva complementarietat sexual. El que vincula tots dos és la força unitiva que ofereix la naturalesa mateixa, en l'específica complementarietat entre la persona masculina i la femenina. La força del vincle es fonamenta en l'ésser natural de la unió lliurement establerta.

Mira i Bañares assenyalen que la relació matrimonial no és una més entre les diverses formes possibles de relació sexual, ja que és la forma específicament humana d'unio interpersonal i l'única que respon a la dignitat de la persona masculina i femenina. El matrimoni no és l'intercanvi de certes prestacions sinó que comprèn tota la persona, tant en el seu bé personal com en el seu potencial de paternitat o maternitat, com a fruit del lliurament conjugal. I això és possible perquè la inclinació natural entre el baró i la dona es pot transformar en amor esponsal, aspirant a una unió plena. Els autors destaquen que la visió cristiana de l'amor celebra i valora la intimitat corporal dels esposos, i com a realitat volguda pel Creador, que perfecciona el fet que tots dos siguin una sola carn, que és representació real de la unió indivisible de Crist amb la seva Església. La doctrina moral de l'Església sosté que el valor humà i cristià de la sexualitat només es compleix en l'acte conjugal realitzat de forma humana. Convé entendre bé aquest sentit perquè inclou la clau de la moral sexual i conjugal catòlica, en el seu doble significat unitiu i procreador. La realitat del *consentiment* mutu dels contraents és la causa eficient del matrimoni, manifestat entre persones jurídica-

ment hàbils que cap poder humà pot suplir Un acte de consentiment que ha de ser conscient, vertader i prestat lliurement. Per tant, ni la llei, ni l'Església, ni l'Estat, ni els pares del baró o la dona, tenen el poder de unir-los en matrimoni.

Els autors recorden que, per tal que el matrimoni sigui vàlid, els subjectes del matrimoni han de tenir la capacitat mínima per fer un acte de deliberació de la intel·ligència i una decisió lliure de la voluntat. Per als catòlics s'exigeix com a requisit ordinari de validesa, la celebració del matrimoni en forma canònica, davant el ministre amb les degudes facultats, i dos testimonis comuns. "Per això deixa l'home el seu pare i la seva mare i s'uneix a la seva muller, i es fan una sola carn" (Mt 19,6), posant de relleu l'essència del matrimoni. En l'expressió *es fan una sola carn*, el verb està en present, ja que no es tracta d'un arribar a ésser, sinó d'una realitat estable i permanent que constitueix el ser del matrimoni. Que el vincle sigui jurídic no significa una obligació establerta per la llei o un poder aliè als esposos, sinó que la copertenència mútua és per naturalesa una *relació de justícia*. La complementarietat natural entre els sexes que estableix l'estructura de comunicació, participació i comunió, permet que s'atorguin una participació en el domini, que cadascú, pel fet d'ésser persona, posseeix sobre el seu ésser en els aspectes conjugals, però aquesta participació no consisteix en una *fusió personal*, com si es convertissin en una tercera persona que els substitueix, ja que ningú no pot ésser una persona diferent, i sempre manté el seu propi jo.

Els professors remarquen que les propietats essencials del matrimoni són *la unitat i la indissolubilitat*, que per raó del

sagrament adquireixen una particular fermesa, al marge d'altres característiques o diverses qualitats, i que corresponen per naturalesa al vincle matrimonial. Aquestes propietats formen part de la *veritat original* sobre el matrimoni transmesa en la Sagrada Escripura i en la Tradició i per això han estat definides com a *doctrina de fe*. Com a éssers naturals, aquestes propietats essencials es troben a l'abast de la recta raó, capaç de conèixer en allò fonamental la veritat sobre el matrimoni.

No és que el matrimoni no es pugui dissoldre per raons morals o per disposició del Dret Canònic, sinó que és indissoluble. Es tracta d'una conseqüència directa del lliurament mutu: "el que Déu va unir, que l'home no ho separi" (Mt, 19,6). El pacte conjugal fa néixer una relació que els vincula en el pla de l'ésser (igual que les relacions directes de parentiu; com la filiació, la paternitat, la maternitat). Alguns han considerat equivocadament que l'essencial en el matrimoni és el bé dels cònjuges, amb independència de la procreació. Aquesta exclusió voluntària no faria nul el matrimoni, perquè no impediria el fi fonamental de la comunitat de vida i amor dels esposos. Joan Pau II va rebutjar aquesta interpretació reductiva, ja que els fins són inseparables, cadascun d'ells inclou l'altre, no són dues peces aïllades o superposades, sinó una única realitat.

Milions de persones de totes les cultures i religions, valoren i defensen el do de la vida humana. No obstant això, actualment, per l'influx de la crisi cultural s'ha produït un vertader eclipsi en el valor de la vida. La separació entre sexualitat i procreació -(anticoncepció i avortament) elements d'una suposada alliberació sexual- implica una despersonalització i cosificació de la sexualitat. Si la condició

sexuada es desvincula de la dignitat personal, s'obre pas a una mentalitat hedonista i irresponsable, basada en una concepció egoista de la llibertat. Aquestes tergiversacions fomenten un temor egoista als fills, considerant-los com un mal o com uns intrusos que s'han d'evitar. És l'absolutització del desig personal com a únic criteri de la procreació, que considera el fill com un dret o un producte. La família es configura com el santuari de la vida. Per a cada persona és el lloc on tenen les arrels els seus trets d'identitat, l'àmbit en què la persona és acollida i valorada de manera incondicional, sense mèrits ni contrapartides en totes les seves fases i vicissituds. La santedat i la bellesa de cooperar en l'amor Creador demana dels esposos la disposició de realitzar el seu amor en generosa obertura a la fecunditat que Déu vulgui concedir-los. Segons els autors, la por als fills no és una actitud cristiana, ni deriva d'una apreciació recta del valor de la vida. Demana als esposos una cooperació lliure i responsable i decidir en consciència (ben formada) com han de cooperar en les seves circumstàncies particulars amb l'amor de Déu. En aquest apartat fan un ampli comentari sobre els motius plenament justificats, per fer servir els mètodes naturals amb l'objectiu d'espaiar els naixements.

En les lliçons dedicades a l'educació dels fills, es posa de relleu que els pares han de tenir en compte que la formació a la llar es basa més en l'exemple i el clima de la vida familiar que en ensenyaments formals o en l'aplicació de normes. Els pares són els primers evangelitzadors i responsables d'educar els seus fills en la fe. Aquest dret i deure és anterior a qualsevol altre dret de la societat civil i de l'Estat, malgrat que l'educació completa, requereix el concurs de les institucions socials.

Destacables i singulars són els apartats en què els autors assenyalen que el matrimoni és una autèntica vocació sobrenatural a la santedat. No és que els esposos rebuin una segona vocació, sinó que, quan es constitueixen en matrimoni, s'especifica el camí a través del qual han de respondre a la seva vocació a la santedat. Cada espòs manté la seva singularitat davant de Déu i ha de respondre personalment a la seva vocació a la santedat que inclou com a aspecte essencial la santificació de la seva vida matrimonial i familiar en cooperació amb el seu cònjuge. En virtut del sagrament, es constitueix com una específica unió de la comunió eclesial. Per això el Concili Vaticà II anomena la família, amb l'antiga expressió *d'Església domèstica*.

En els darrers apartats, el autors es refereixen a la relació entre família i societat, posant de relleu que hauria d'ésser de recolzament recíproc, d'interacció enriquidora i de mútua defensa. Segons Jorge Miras i J.I. Banyares, el perill més greu del debilitament de la família, no és tant la pressió negativa, social, cultural i jurídica, sinó la manca d'autenticitat de la vida familiar. Quan no reflecteix adequadament la seva bellesa i la seva veritat, s'exposa a patir danys profunds. Tant en l'aspecte espiritual com en l'humà, el futur de la humanitat es teixeix en la família.

És una obra que es fa grata de llegir, perquè està ben articulada, utilitzant un llenguatge entenedor, no absent de rics i substanciosos conceptes. La considero recomanable per als formadors pre-matrimonials, la catequesi d'adults, i per descomptat per a tots els matrimonis.

Lluís Pifarré i Clapés